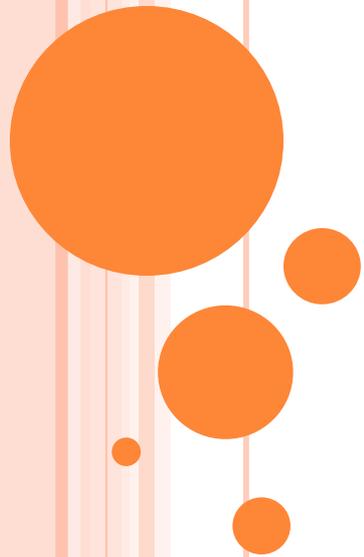

Тоқтар - тұңғыш ғарышкер

Тоқтар Әубәкіровке 70 жас

Тоқтар Оңғарбайұлы Дубәкіров — қазақтың тұңғыш ғарышкері, Кеңес Одағының Батыры (1988), Қазақстан Республикасының Халық Қаһарманы (1995), техника ғылымының докторы (1998), профессор (1997), Қорқыт Ата атындағы Қызылорда мемлекеттік университетінің құрметті профессоры. Ол 1946 жылы Қарағанды облысының Қарқаралы ауданында өмірге келген. Ресей Федерациясындағы Армавир жоғары әскери ұшқыштар училищесін (1969), авиация институтын бітірген (1979). 1969 — 75 жылдары Әскери-әуе күштерінде ұшқыш, звено командирі, эскадрилья командирінің орынбасары. 1976 — 1992 жылдары Мәскеудегі Тәжірибелік конструкторлық бюроның ұшқыш-сынақшысы міндеттерін атқарды. Ол реактивті ұшақтың елуден аса жаңа түрін сынақтан өткізді. 1990 жылы ғарышкерлер құрамына алынды. 1991 жылы 2 қазанда Байқоңырдан "Союз ТМ-13" кемесімен ғарышқа ұшты. Онда ол өзге ғарышкерлермен бірге биотехнология, металлургия, медицина салалары және Арал аймағы бойынша ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізді. Зерттеу нәтижесінде Арал үстіндегі тұзды шаң борамасының пайда болу процесі, сол зиянды аэрозолдардың Қазақстан мен Ресей аймақтарына таралуының ғарыштық суреттері алынды. Ғарыштан оралған соң Қазақстандағы ғарыштық зерттеулердің негізін қалауға, отандық Қарулы Күштердің әскери даярлығын жетілдіруге, әскери-патриоттық тәрбие жұмыстарын жолға қоюға белсене араласты. Ол 1992 — 93 жылдары Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрінің 1-орынбасары, 1993 — 94 жылдары Қазақстан Республикасы Ұлттық аэроғарыштық агенттігінің бас директоры — Ғылым және жаңа технология министрінің орынбасары. Қазақстан Республикасы Жоғарғы Кеңесінің депутаты — Қорғаныс және қауіпсіздік комитетінің төрағасы болды.

ҚАЗАҚ ҒАРЫШКЕРЛЕРІ

23-3
X 19

АЛФАДАЙ

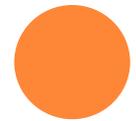
Батыр қолбасшы, Батыр генерал

Әубәкіров Тоқтар

Бүгінде Тоқтар Әубәкіровті аулақ десе, тамсаңа сөйлемейтін қазақ жоқ. Халқымыз батыр ұлы – тұңғыш ғарышкерді осы жетістікке жеткізген оның бойына біткен ерекше таланти, дарыны. Қазақтың біртуар ұлы, алғаш ғарышкер Тоқтар Әубәкіров 1946 жылдың шілде айының 27-сінде Қарағанды облысындағы Қарқаралы ауданының І-ші Май ауылында дүниеге келген. Тоқтардың атын әкесі Оңғарбай мен шешесі Камия оған дейінгі балалары шегней бергесін, енді осы перзентіміз аман-есен ер жетсін деген ниетпен ырымдап, Тоқтар қойған екен. Неңдей істен болса да нәтиже шығара білетін қайсар ұлдың бойындағы исық

ТОКТАР ӘУБӘКІРОВ.
Қазақстан ағарту-ғылым және денсаулық сақтау министрлігінің басшысы, Қазақстан Республикасының Білім, Ғылым және Денсаулық сақтау министрі

ҒАРЫШТА АЛАҚАНЫҒА СЫЙЫП КЕТЕРДЕЙ, БЕЙКҮНӘ, ТАП-ТАЗА, КӨКПЕҢБЕК БОП КӨРІНГЕН ЖЕРДІ ҚҰШАҒЫҒА АЛЫП ЖЫЛАҒЫҢ КЕЛЕДІ

АҚ-БАҒАНЫҒЫ ТҮСІМ БЕКЕН ТӨРІШЕВИ

... 2008 жылғы наурыз айында Қазақстан Республикасының Білім, Ғылым және Денсаулық сақтау министрі болды. Осы уақытқа дейін ол еліміздің білім және ғылым саласындағы маңызды жетістіктеріне қатынасты. Оның бірі - білім және ғылым саласындағы реформалардың жүзеге асырылуы. Оның екісі - Қазақстанның білім және ғылым саласындағы жағдайының жақсаруы. Оның үшіншісі - Қазақстанның білім және ғылым саласындағы жағдайының жақсаруы.

... 2008 жылғы наурыз айында Қазақстан Республикасының Білім, Ғылым және Денсаулық сақтау министрі болды. Осы уақытқа дейін ол еліміздің білім және ғылым саласындағы маңызды жетістіктеріне қатынасты. Оның бірі - білім және ғылым саласындағы реформалардың жүзеге асырылуы. Оның екісі - Қазақстанның білім және ғылым саласындағы жағдайының жақсаруы. Оның үшіншісі - Қазақстанның білім және ғылым саласындағы жағдайының жақсаруы.

... 2008 жылғы наурыз айында Қазақстан Республикасының Білім, Ғылым және Денсаулық сақтау министрі болды. Осы уақытқа дейін ол еліміздің білім және ғылым саласындағы маңызды жетістіктеріне қатынасты. Оның бірі - білім және ғылым саласындағы реформалардың жүзеге асырылуы. Оның екісі - Қазақстанның білім және ғылым саласындағы жағдайының жақсаруы. Оның үшіншісі - Қазақстанның білім және ғылым саласындағы жағдайының жақсаруы.

ҒҰМЫРМА

Токтар Әубәкіров 1958 жылғы 27 желтоқсан күні Алматы облысының Қызылжар ауданында дүниеге келді. Оның отбасында үш баланың үлкені болды. Ол 1976 жылы Алматы қаласындағы №10 мектепте білім алды. Ол 1980 жылы Алматы қаласындағы №10 мектепте білім алды. Ол 1984 жылы Алматы қаласындағы №10 мектепте білім алды. Ол 1988 жылы Алматы қаласындағы №10 мектепте білім алды. Ол 1992 жылы Алматы қаласындағы №10 мектепте білім алды. Ол 1996 жылы Алматы қаласындағы №10 мектепте білім алды. Ол 2000 жылы Алматы қаласындағы №10 мектепте білім алды. Ол 2004 жылы Алматы қаласындағы №10 мектепте білім алды. Ол 2008 жылы Алматы қаласындағы №10 мектепте білім алды. Ол 2012 жылы Алматы қаласындағы №10 мектепте білім алды. Ол 2016 жылы Алматы қаласындағы №10 мектепте білім алды. Ол 2020 жылы Алматы қаласындағы №10 мектепте білім алды. Ол 2024 жылы Алматы қаласындағы №10 мектепте білім алды.

Тохтар Аубакиров: история жизни первого казаха в космосе

Тохтар Аубакиров является 72-м (и последним) космонавтом СССР, первым космонавтом казахской национальности. Он со 2-го по 10-ое октября 1991 года совершил космический полет на корабле "Союз ТМ-13" в качестве космонавта-исследователя советско-австрийского экипажа. Совершив героический полет в космос, Тохтар Аубакиров, к сожалению, не успел получить второе звание Героя Советского Союза, великая военная и космическая держава СССР прекратила свое существование. Мы предлагаем вам вспомнить историю полета в космос первого казаха.

Детство

Родился 27 июля 1946 года. Имя его происходит от казахского слова "тоқта", что означает "остановиться". Токтар был у родителей первым мальчиком после двух девочек. Родился в совхозе "Первомайский" (ныне имени Мартбека Мамраева) Каркаралинского района. В связи с тем, что в 1947 году умер отец Аубакир, детские и юношеские годы Тохтара прошли в семье Кыстаубаева Нагамета и старшей сестры Бикен, проживавших с 1944 года в посёлке Самарканд (ныне город Темиртау).

С первого по третий класс Тохтар обучался в восьмилетней школе №8 города Темиртау.

Не привыкнув к городской суете, мама Тохтара Камия Енсебайкызы в 1957 году возвращается с сыном в совхоз "Восток" (ныне имени Аубакирова Т.). Здесь проходят школьные годы Тохтара с четвёртого по седьмой классы. Хватая на лету знания по предметам, он особое предпочтение отдавал точным наукам, технике, мастерил самокаты, летающие модели.

Окончил 8 классов средней школы, затем работал токарем на Темиртауском литейно-механическом заводе, одновременно учился в вечерней школе.

Образование

Завершив в 1965 году обучение в средней школе, поступил в Армавирское высшее военное авиационное училище лётчиков ПВО. В 1976 году окончил школу лётчиков-испытателей министерства авиационной промышленности имени А. Федотова и перешёл на испытательную работу.

В 1979 году заочно окончил Московский авиационный институт имени Серго Орджоникидзе.

Карьера

- В 1976-1991 годах - лётчик-испытатель ОКБ имени Микояна. За время работы освоил более 50 типов самолётов. Работал в Крыму с самолётами корабельного базирования. На крейсере - короткая взлётная полоса, и в обычном режиме её не хватает для разгона. Суть новизны заключалась в том, что использовался принцип трамплина, то есть самолёт как бы сваливался за край взлётной полосы, и пока он с параболы падал к воде, за это время необходимо было набрать скорость, поднять самолёт в воздух. Всё решали доли секунды, многое зависело от профессионализма лётчика-испытателя и надёжности двигателей, если бы случился хоть малейший сбой в их работе, то самолёт ушёл бы под воду. За этот подвиг имя Тохтара Аубакирова будет занесено в книгу Гиннеса.

-Первым в СССР совершил беспосадочный полёт в район Северного полюса и с двумя дозаправками в воздухе.

- 1 ноября 1989 года произвёл первую посадку и первый взлёт опытного корабельного истребителя МиГ-29К с палубы тяжёлого авианесущего крейсера "Тбилиси".

- В 1991 году в соответствии с договорённостью между правительствами СССР и Казахской ССР приступил к тренировкам в Центре подготовки космонавтов имени Ю. А. Гагарина.

Полет в космос

2 октября 1991 года стартовал в космос вместе с Александром Волковым (командир экипажа при старте) и австрийским космонавтом Францем Фибеком в качестве космонавта-исследователя космического корабля "Союз ТМ-13". В течение недели работал на борту орбитального комплекса "Мир".

Продолжительность пребывания в космосе составила 7 дней 22 часа 13 минут. 10 октября 1991 года возвратился на Землю вместе с Анатолием Арцебарским (командир при посадке) и австрийским космонавтом Францем Фибеком на борту космического корабля "Союз ТМ-12".

Работа была продолжена на орбитальном комплексе "Мир". За время полёта казахским космонавтом была выполнена определённая научно-исследовательская работа. Программа, к чести учёных Академии наук Республики Казахстан, во главе с передовым учёным, академиком Умирзаком Махмудовичем Султангазиным, по заданию Президента Республики Казахстан Н.А. Назарбаева, была сформирована в кратчайшие сроки.

При проведённых по этой программе исследованиях в космосе были получены уникальные результаты. Когда космонавты сумели претворить в жизнь фундаментальные разработки отечественных учёных, люди науки были безмерно рады тому обстоятельству, что среди этих итогов имелись результаты мирового значения, в том числе по медицине, геофизике и биологии.

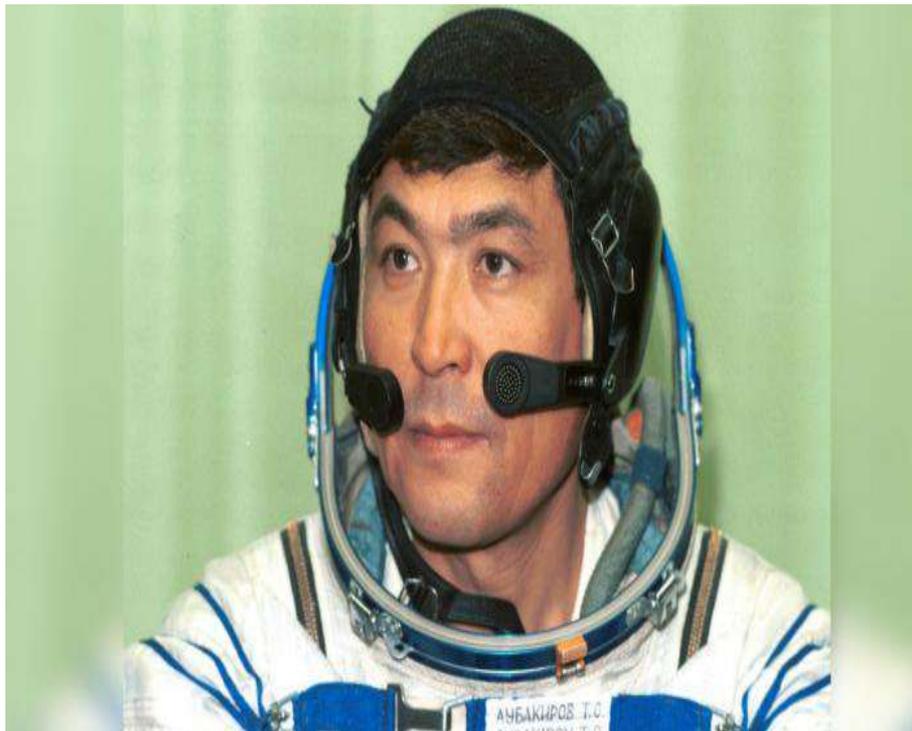
10 октября 1991 года Аубакиров Тохтар возвратился на землю вместе с Анатолием Арцебарским и Францем Фибеком.

Так, впервые за три десятилетия существования космодрома «Байконур», с казахской земли отправился в полёт космический казах-батыр Тохтар Аубакиров.

В эти дни казахский народ заслуженно ликовал. Впервые за всю историю полётов в космос, на стартовой площадке стояли юрты, пели акыны, аксакалы давали «Бата», дети и взрослые безмерно радовались, что стали свидетелями эпохального события.

256-й космонавт мира, 72-й (и последний) космонавт СССР, первый космонавт казахской национальности, депутат Верховного Совета Казахстана XII созыва, депутат Мажилиса Парламента Республики Казахстан от избирательного округа № 44 Кызылординской области, заслуженный лётчик-испытатель СССР, чьё имя занесено в книгу Гиннеса, "Человек века", Герой Советского Союза, Халык кахарманы, доктор технических наук, профессор. Тохтар был приглашён в Турцию, где его торжественно провозгласили первым космонавтом всего тюркоязычного мира. Наверное, не каждому выпадает такое счастье, когда целые народы признают его своим национальным героем.

Поскольку Т. О. Аубакиров совершил космический полёт, уже имея звание Героя Советского Союза, а повторные награждения "Золотой Звездой" с 1988 года были отменены, за свой единственный полёт в космос он был награждён орденом Октябрьской Революции. С апреля 1992 года - первый заместитель председателя Государственного комитета по обороне Республики Казахстан, помощник президента Казахстана по освоению космоса.

Награды

- За высокие достижения в труде имя Аубакирова было занесено золотыми буквами в областную Книгу Почёта знатных передовиков производства по Карагандинской области;
- Звание "Халык Кахарманы" (1995);
- Орден Отан (1995);
- Герой Советского Союза (1988);
- Орден Ленина (1988);
- Орден Октябрьской Революции (1991);
- Орден "Знак Почёта" (1981);
- Медаль "За заслуги в освоении космоса" (12 апреля 2011 года) - за большой вклад в развитие международного сотрудничества в области пилотируемой космонавтики;
- Заслуженный лётчик-испытатель СССР (1990);
- Орден "Золотой Крест" Австрийской Республики (1988, 1992);
- Почётный гражданин Кокчетова.

Назарларыңызға рахмет !!!

